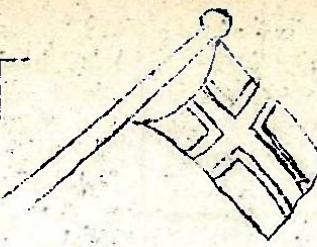

FRITT

LAND

Nr. 63 - 1. årg.

Onsdag 26. august 1944.

AMERIKA FORBEREDER ETTERKRIGSTIDEN.

På samme måte som man i fredstid forbereder krig, bør man i krigstid forbereda freden. Ut fra dette resonnement tar man nå i USA opp til drøftelse de problemer demobiliseringen vil føre med seg. Vanskhetene må bli store, for det er verre å omstille samfunnsmaskineriet fra krig til fred enn å gå den ömvennata vei, men likevel ser fagfolk optimistisk på situasjonen og mener at arbeidsløshet og depresjon kan unngås. Etter de beste demokratiske prinsipper skal alle få rett til å ta del i oppbygningen, men ingen til å rive ned. - Verdien av den år-lige krigsproduksjon, som altså vil opphøre med krigen, er 50.000 mill. doll., og dette gapet må fylles. Det er da viktig at planen er lagt og lovene gitt. - John Hancock og Bernhard Baruch (leder av "Hjernetrusten") har for Office of War Mobilisation utarbeidet et forslag

til løsning av etterkrigsproblemene. De framhever her:

1. Den menneskelige faktor, som denne gangen ikke må bli glemt. - Egne myndigheter og en Work Director som står under Kongressen: Hans oppgave blir bl. a. demobiliseringen av soldatene og anstillingen av disse og rustningsarbeiderne i sivile yrker eller i skoler og høyskoler. Des-suteh skal han ta seg av beskjæftigelsesproblemmene i industrien.

2. Regulering og avvikling av statens løpende kontrakter for krigsleveranser. Avviklingsprogrammet settes i gang så snart som mulig med sikte på rettferdig og endelig oppgjør. Lover må gis, og kurser settes i gang rundt i landet for utdannelse av representanter for myndighetene og leverandørene. Gjennom egne organer sender leverandørene sine erstatningskrav til staten, og så vidt mulig skal oppgjørene skje etter samme prinsipper og standardiserte regler og priser. Staten må oppfylle alle sine forpliktelser fullt ut og raskt før å sette bedriftene i stand til å gå over til sivil produksjon. Fordige produkter betaler den med full pris, og varer i arbeid erstattes med opp til 90 % av beregnede totalkostninger. Staten betaler renter fra oppgjørstiden til betaling finner sted. Leverandørene skal kunne få statsgaranterte banklån eller direkte statslån for samme tids-råm. Statens varer fjernes fra lagrene for å gi plass for sivil-produksjon.

3. For realisering av statens overskuddslager opprettes en egen administrasjon med representanter for en rekke forvaltningsområder og med fire selvstendige avdelinger for de forskjellige varer. Avdelingene skal regelmessig sende rapporter til Kongressen. Salget av lagrene bør skje etter vanlige forretningsprinsip-

per og -metoder, og monopolintenser motarbeides ved forskjellige administrative åtgjørder. Administratører bør ikke tillate begunstigelse av enkelte distrikter, ikke skape forstyrrelser i den vanlige omsetning og ikke tillate statsdrift i konkurransen med privat industri. Han skal avhende lagrene i så små partier at også mindre foretagender kan delta i konkurransen, og til fornuftige priser (alle inntekter går til avbetalning av statsgjelden). Alle oppgaver og hele bokføringen skal være tilgjengelig for offentligheten.

4. Administrasjonsapparetet for mobilisering og demobilisering innskrenkes etter hvert. Produktionsplanen, gjeldende restriksjoner og kontrollbestemmelser gransknes nøyde og oppheves. Eller iendres straks det blir hensiktmessig. Nye kontrakter siktes omhyggelig, og i god tid stipuleres priser for sivilproduksjonen. Et intimt samarbeid mellom sivile og militære myndigheter er her av betydning.

5. Et avviklingsprogram som kan settes i gang den dagen Tyskland er slått, danner utgangspunkt for behandlingen av alle demobiliseringssproblemene. Det må fastsette prioriteten av de sivile behov, hvilke kontrakter som kan annulleres og hvilke industrier og bedrifter som kan frigis.

6. Fortengelse av en rekke gjeldende lover og bestemmelser, f.eks. priskontrollen og Presidentens rekvisisjonsrett, og opphevelse av andre.

7. For å skape en friksjonsfri overgang fra krig til fred og en rask gjennoppbygning og utvidelse av sivilproduksjonen bør krigskontraktene annulleres så snart som mulig. Videre må det bestemmes hvilke produsenter som skal få fortsette leveransen og hvilke som må slutte.

8. Beskyttelse av små-bedrifter ved å la dem kjøpe av overskuddslagrene; gi dem representanter i de rådgivende komiteer, hurtig frigjøre dem fra krigsproduksjonen, innromme spesielle kreditter under omstillingen og øke industri-lånnene.

9. En ny skattelov bør utarbeides snarest. Skattene må ned fra krigs- til fredsnivå, men krigsforsjeneste ikke forekomme. Statsgjelden skal reduseres.

10. Program for offentlige arbeider settes opp og blir eventuelt realisert i samme grad som krigsbehovene avtar.

FORHOLDENE I ITALIA.

Vi henter følgende fra svensk presse:

På den politiske front fortsetter partijekket, selv om alle partiene i øyeblikket er enig om å støtte Bonomi, da man forstår at ingen regjering for tiden kan ha noen reel myndighet. Uheldigvis er det intet parti som tar initiativ til en politisk og moralisk utrensning, noe som er absolutt nødvendig for å skape det nye Italia som så ofte diskuteres. Et nytt Italia kan umul-

... i en perioden hvor det ikke utvansker som hege-kende uorden, korruption og likegyldighet. Hovedfeilen er at utrensningen av fascistene lar vente på seg og på passelige fascister får på denne måte tid til å ordne seg til. Vilket øker den alminnelige likegyldighet i politiske spørsmål og også uenigheten.

N Y H E T T E T I R S D A G.

Vestfronten. Den allierte befrielse av Frankrike fortsetter i raskt tempo. Allierte armeer driver tyskerne foran seg mot NØ i retning Maginot-linjen, og mot N mot Pas de Calais og den belgiske grense. Andre allierte armeer rykker sydover fra Loire mot Spanias grense mens de landsatte armeer i S rykker nord- og vestover og er på god vei med å befri det syd-østre Frankrike. - Den 3. amerikanske armes tropper strommer over Seinen på hver side av Paris, et kolonne ved Mantes og en ved Fontainebleau, og deres panserspissar rykker fram mot Somme og Marne. Ifølge de siste meldinger har amerikanerne utvidet borthodet over Seinen ved Mantes og rykker derfra mot de tyske tropper i Pas de Calais-området. Etter at den første overraskelse hadde gitt seg kjerte tyskerne fram, stridsvogner og forsakte et motangrep, men tapte 30 panservogner. Den amerikanske 1. arme rykker fram langs sydsiden av Seinen for å danne en myring rundt restene av den slagne 7. armé. Det er hittil tatt 30.000 fanger fra 7. armé i Falaise-lommen, og bare mandag ble det tatt 16.000 fanger, blant dem 3 generaler. I for Droux forsøker en tysk gruppe å danne en front, men andre steder er det ingen organisert motstand. Mandag gjorde tyskerne et nytt forgjeves forsøk på å bryte ut fra Falaise. Britiske og kanadiske tropper rykker hurtig fram langs kysten og drivrer tyskerne foran seg mot nedre Seinen. Styrkene går fram med en fart av omrent 16 km pr. dag. De siste meldinger om den 7. arme i Falaise-lommen opplyser at fangetallet nå nærmer seg 50.000 og at en mengde er drept, og mange alvorlig såret. Befrielsen av Paris er nærmest foresteende og franske innlandsstyrker kjemper i byens gater mens tyske transvirktkolonner stremmer ut av byen. De Gaulle har utnevnt general Koenig til militærgouvernør i Paris og kommandør over Paris militærområde. Koenig uttalte igår at befrielsen var nær og det var derfor nødvendig å utvise den sterkeste selvdisiplin. - General Montgomery sa i en tale mandag at tyskerne har lidt et alvorlig nederlag i NV Frankrike og sluttet på krigen er i sikte. Tyskerne har satt inn ca. 750.000 mann og så og si alle stridsvognsstyrker de disponerer. Ikke langt fra halvparten er drept, såret eller tatt til fange og resten kan bli rammet av omringningsaksjonene. Katastrofen overstiger den ved Stalingrad, fordi slaget om Normandie er et avgjørende nederlag for Tyskland. Dette er den siste tyske arme av betydning i vest og det meste de kan prestere, er en flukt tilbake til Riket, bare avbrutt av kortvarige operasjoner ved flodevorgangene og selv dette er tvilsomt. - I et brev fra en tysk soldat leser man: Det er tungt og littent hvordan en tysk soldat må sloss. Tommyene er overlegne og det enevi kan gjøre er å trekke oss tilbake. De allierte

riy bewerder oss og vi får ikke en sjans til å skyte med infanterivåpen. Jeg har hittil ikke sett et eneste tysk fly. Ingen kan narre oss lenger. Det er ikke noe igjen. - Amerikanske styrker som har satt over Loire rykker hurtig fram mot S i retning den spanske grense uten å møte yevneverdig motstand. De har rykket forbi Angouleme og står nå over 200 km S for Nantes. De franske innlandsstyrker i dette området tar den ene by etter den annen. Limoge blir beleiret og lenger S er Toulouse nær den spanske grense og Bayonne ved Atlanterhavet befridd. Det er gitt ordre om at alle erobrede geværer og all ammunisjon skal stilles til disposisjon for maquisen. Det er sluppet ned over 1.000 tonn materiell til innlandsstyrkene. Lenger mot Ø har innlandsstyrkene herredamme over området rundt Lyon og de har skjært over veien Paris-Belfort. Tusenvis av tyske styrker trekker seg tilbake mot Belfort hvor Laval-regjeringen har slått seg ned. - I Syd-Frankrike har de allierte styrker praktisk tal omringet Marselli bortsett fra en 3 km bred sove ved kysten. Likeledes er Toulon innringet og allierte styrker er trengt inn i byens nordlige forsteder. Amerikanske tropper har inntatt Aix-en Provence og lenger inne i landet har amerikanerne framgang langs Rhônen hvor de har inntatt en by 80 fra kysten. Bruhodet er nå 6.000 km². Forørig er det allierte hovedkvarter i Middelhavet førs angående operasjonene, før ikke å gi tyske nöen opplysninger de kauda nytté av. - Korrespondenter skriver at fienden er forvirret og svimeslått og bortsett fra kystforsvaret er han på fullt tilbaketog. Det meldes nå at sjefen for kystforsvaret i Syd-Frankrike begikk selvmord fire dager før landgangen. Han skal ha vært implisert i sammensvergelsen mot Hitler. Omfatende tyske troppebevegelser fra Nord-Italia til franske kysten er forestående. General Alexander har meddelt franskaren dette og oppfordret dem til å hindre fiendens bevegelser så meget som mulig. En kjent franskmann som har oppholdt seg bak de tyske linjer i Nord-Frankrike melder at de tyske tropper trekker seg tilbake mot Maginotlinjen og at over 100.000 arbeidere fra Todt er begynt for å spre Siegfried-linjen.

Ostfronten. Russerne rykker fram NØ for Varsjaj og har drævet tyskerne bort fra en lang strekning av jernbanen mellom Bielystok og Varsjaj. De har også utvidet sitt bruhode på vestsiden av Weichsel. I Latvia har tyskerne gjenerobret Tukum, mens russerne i Estland står 10 km fra jernbanen Talin-Riga og har omgått Dorpat. Italia. Ved Adriaterhavskysten drives tyskerne tilbake og allierte patruljer er nå kommet forbi Firenze etter at de mandag hadde tatt byen i besiddelse. De allierte ventet med å rykke inn til tyskerne var nede av byen men til tross for at disse hadde erklært at byen var åpen fortsatte de skytingen fra høyden N for byen. Stockholm. Det meldes at svenske skip i Østersjøen har fått ordre til å bli liggende i havn p.g.a. minfarene. Dette betyr at praktisk talt all handel mellom Sverige og Tyskland kommer til å stanse.